
[2006-1-RE](#)

CAUSA 2006-1-RE

Número de registre 23-2006. Recurs d'empara

AUTE DEL 15 DE MARÇ DEL 2006

BOPA núm. 23, del 22 de març del 2006

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 13 de gener del 2006 per la representació processal de les Sres. Àngela Bravo Garcia i Àngela Grande Bravo, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 14 d'octubre del 2005 i contra l'aute del 20 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que vulgui tenir per formulat aquest recurs d'empara, que atorgui l'empara sol·licitada declarant la vulneració dels drets esmentats i que disposi "la retroacció de les actuacions fins el moment anterior al del pronunciament de la sentència d'aquell organisme jurisdiccional en el repetit litigi, a fi que es dicti una nova resolució sense incórrer en les valoracions, consideracions, manques de congruència i manques de fonamentació en Dret que han donat lloc a la lesió d'aquells drets fonamentals";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 14 de febrer del 2006;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

El Sr. Hermenegildo Grande Grande i la Sra. Àngela Bravo Garcia van al·legar haver estat empleats domèstics del Sr. Esteve Martí-Moragas Grau i van presentar contra ell una demanda en reclamació de quantitat en concepte d'indemnització dels danys i perjudicis causats per l'incompliment per part

---

del mandat, de la seva obligació legal, com a patró, de declarar els seus empleats i satisfer les corresponents cotitzacions prop de la CASS a partir de l'1 d'abril de 1968.

Segon

El 15 de novembre del 2004, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar una sentència que estimava íntegrament aquesta demanda i condemnava el Sr. Esteve Martí-Moragas Grau al pagament de 69.591,67 euros al Sr. Hermenegildo Grande Grande i de 92.373,65 euros a la Sra. Àngela Bravo Garcia, amb els corresponents interessos a partir de la data de la contesta de la demanda, així com al pagament de les costes judicials.

Tercer

El Sr. Esteve Martí-Moragas Grau va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència i el 14 d'octubre del 2005, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què acordava estimar el recurs d'apel·lació esmentat, revocava la sentència recorreguda del Tribunal de Batlles, desestimava la demanda formulada i absolia el Sr. Esteve Martí-Moragas Grau de totes les pretensions dels demandants, sense fer una imposició especial de les costes de les dues instàncies.

En aquesta sentència, el Tribunal Superior de Justícia va considerar que pel que fa al Sr. Hermenegildo Grande Grande el termini de prescripció de l'acció d'un any va començar a córrer en el decurs de l'any 1992, per tant, en el moment de presentar la seva demanda l'any 1998 l'acció havia prescrit. Pel que fa a la Sra. Àngela Bravo Garcia, l'acció de la qual no havia prescrit, el Tribunal Superior de Justícia va considerar que no havia provat, de manera suficientment significativa, que existia entre les parts una relació laboral de tipus domèstic habitual i que, per tant, s'havia de reformar la resolució apel·lada.

Quart

Les Sres. Àngela Bravo Garcia i Àngela Grande Bravo, actuant en qualitat d'hereva universal del seu difunt pare, Sr. Hermenegildo Grande Grande, van formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta sentència per considerar que no estava raonada i que el Tribunal Superior de Justícia no havia valorat els elements probatoris dels quals resulta la relació laboral.

Cinquè

El 20 de desembre del 2005, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava l'incident esmentat, ja que "va examinar totes les proves, i va pronunciar-se sobre cadascuna d'elles, i no es pot imputar-li, una absència de raonament, o un raonament parcial."

Sisè

El 13 de gener del 2006, la representació processal de les Sres. Àngela Bravo Garcia i Àngela Grande Bravo, actuant en qualitat d'hereva universal del seu difunt pare, Sr. Hermenegildo Grande Grande, va formular un recurs d'empara en què admetia que no correspon al Tribunal Constitucional revisar o substituir l'activitat de valoració de la prova efectuada per la jurisdicció ordinària, tanmateix, considerava que aquest principi no és absolut per tal com el Tribunal Constitucional pot efectuar aquesta revisió quan hi ha hagut arbitrietat i/o quan la decisió ha estat pronunciada en base a aquella valoració probatòria o no ha estat raonada i/o raonable.

En aquesta causa, les recurrents consideraven que la valoració probatòria efectuada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no és raonada, no és -especialment- raonable, i per aquest motiu esdevé arbitrària, i lesiva dels drets a la jurisdicció, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en dret i a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial. Seguidament, aquesta part detallava les proves i les declaracions testificals de les quals se'n derivaria la relació laboral objecte del litigi i que no han estat valorades pel Tribunal Superior de Justícia.

Pel que fa a la decisió que declara prescrita l'acció del Sr. Hermenegildo Grande Grande, aquesta part manifestava que per prescriure una acció, cal primerament que existeixi "Però en qualsevol cas, si l'acció administrativa per exigir el pagament de les cotitzacions en qüestió existeix -encara que hagi prescrit- tal com reconeix l'organisme jurisdiccional de constant referència, forçós és concloure que la seva existència únicament pot tenir raó en base a l'existència de relació laboral" i afegia que tot i que aquesta relació hagués estat d'una naturalesa ambigua, heterogènia i excepcional, aquesta circumstància no hauria d'haver dispensat en cap cas el pagament de les cotitzacions a la CASS a unes persones que durant molts anys van prestar les tasques pròpies del servei domèstic, sense ser familiars de cap grau.

Per acabar, les recurrents demanaven al Tribunal Constitucional que volgués tenir per formulat aquest recurs d'empara, que atorgués l'empara sol·licitada declarant la vulneració dels drets esmentats i que disposés "la retroacció de les actuacions fins el moment anterior al del pronunciament de la sentència d'aquell organisme jurisdiccional en el repetit litigi, a fi que es dicti una nova resolució sense incórrer en les valoracions, consideracions, manques de congruència i manques de fonamentació en Dret que han donat lloc a la lesió d'aquells drets fonamentals."

Setè

El 14 de febrer del 2006, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considerava que les al·legacions de les recurrents no poden ser objecte d'admissió en seu constitucional, ja que les decisions impugnades es troben degudament argumentades i fonamentades en dret i, per tant, no poden ser qualificades de cap manera d'arbitràries.

El Ministeri Fiscal afegia que el dret a la jurisdicció no és un dret de caràcter absolut i incondicional, sinó un dret de configuració legal que queda satisfet no només quan el tribunal resol sobre el fons de les pretensions formulades per les parts, sinó també quan inadmet una acció en virtut de l'aplicació raonada i no arbitrària d'una causa legal com és el cas de l'apreciació de la prescripció de l'acció del difunt Sr. Hermenegildo Grande Grande. I que, les valoracions de prova practicades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en relació amb les pretensions de les recurrents no es poden considerar arbitràries "les mateixes podran no ésser coincidents amb les al·legacions de la recurrent, al·legacions sens dubte legítimes en un procés ordinari, però la valoració definitiva de les quals correspon al Jutge i cal atènyer-se al seu criteri per establir en últim terme el seu valor."

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licitava la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2006-1-RE per manca de contingut constitucional en les pretensions formulades, de conformitat amb el que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Fonament jurídic únic

Com ja hem dit moltes altres vegades, el Tribunal Constitucional considera que no és un tercer grau de jurisdicció ni un tribunal de cassació. En el marc de l'article 10 de la Constitució la funció d'aquest Tribunal consisteix a verificar que el contingut del dret a la jurisdicció ha estat respectat. En

---

matèria de proves i de declaracions testificals, ha de verificar que el tribunal la decisió del qual ha estat objecte de recurs ha examinat els elements presentats per les parts i ha fonamentat la seva decisió sobre un raonament jurídic coherent. El fet que el Tribunal Superior de Justícia hagi apreciat les proves i les declaracions dels testimonis d'una manera diferent de la intenció de les recurrents no pot, per si mateixa, justificar una vulneració de l'article 10 de la Constitució.

En aquesta causa, el Tribunal Superior de Justícia va examinar, en el fonament VI de la seva sentència del 14 d'octubre del 2005 i en la fonamentació jurídica de l'aute del 20 de desembre del mateix any, els elements de fet continguts en les actuacions, incloses les declaracions dels testimonis. Així, en aquest mateix fonament considera que "la relació que va existir entre el Sr. Esteve Marti-Moragas Grau i la Sra. Àngela Bravo Garcia no és tant clara com ho pretén l'actora" i que els treballs de tipus domèstic realitzats per la Sra. Àngela Bravo Garcia es van desenvolupar "en base d'una relació equívoca, plena d'ambigüitat". D'això en dedueix, amb una motivació detallada i substancial que "En un tal context el salari no té cap sentit", revoca la sentència de primera instància i desestima el recurs de la Sra. Àngela Bravo Garcia i de la Sra. Àngela Grande Bravo. L'aute del 20 de desembre del 2005 conté igualment una motivació molt explícita sobre la manera com el Tribunal Superior de Justícia va prendre en consideració i va apreciar les proves i les declaracions dels testimonis. Per consegüent, el Tribunal Superior de Justícia no ha vulnerat el contingut de l'article 10 de la Constitució.

En aquestes condicions, el Tribunal Constitucional considera que, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, aquest recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit per manca manifesta de contingut constitucional.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2006-1-RE, interposat per la representació processal de les Sres. Àngela Bravo Garcia i Àngela Grande Bravo contra la sentència del 14 d'octubre del 2005 i contra l'aute del 20 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal de les recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de març del 2006.

Philippe Ardant

President en funcions

Didier Maus

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat

Magistrat